

БОЖКО Віктор⁶¹

Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків

ORCID: 0009-0009-7178-9997

E-mail: vic.bozhko@gmail.com

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

З огляду на актуальність дистанційного навчання в сучасному освітньому середовищі набуває дедалі важливого значення дослідження структури професійної компетентності. Проаналізовано вплив дистанційної форми навчання на формування й розвиток ключових компетенцій у студентів. Зокрема, досліджено, які аспекти професійної компетентності є найбільш пріоритетними в умовах дистанційного навчання, які зміни у зв'язку з цим можуть виникати в структурі компетенцій та які стратегії навчання й оцінювання можуть бути найефективнішими для досягнення успіху в цьому контексті.

Ключові слова: структура компетентності, дистанційне навчання, професійна освіта.

The Structure of Professional Competence of a Future Teacher of a Vocational Education Institution in the Context of Distance Learning. In the context of the growing importance of distance learning in the modern educational environment, the study of the structure of professional competence is becoming an important task. This article is aimed at analyzing the impact of distance learning on the formation and development of key competences in students. In particular, it explores which aspects of professional competence are most important in a distance learning environment, what changes in the structure of competences may arise as a result, and what teaching and assessment strategies may be most effective for success in this context.

Keywords: Competence Structure, Distance Learning, Professional Education.

Вступ. Дослідження структури професійної компетентності є дуже актуальним у сучасному світі. Швидка зміна технологій, ринків праці та вимог споживачів створює постійну потребу в розвитку нових компетенцій та переосмисленні існуючих. Такі дослідження допомагають зрозуміти, які саме навички й знання є ключовими для успішної професійної діяльності в певній галузі і сприяють вдосконаленню системи освіти та підготовки кадрів, адаптуючи її до потреб сучасного ринку праці.

Наприклад, з розвитком штучного інтелекту, автоматизації та інших інноваційних технологій можуть змінюватися вимоги до компетентності в багатьох галузях. Дослідження допомагають зорієнтуватися в цих змінах та підготувати фахівців до них заздалегідь.

Мета, методи і підходи. Мета дослідження – проаналізувати особливості формування професійної компетентності викладача закладу професійно-

⁶¹ ©БОЖКО Віктор (BOZHKO Viktor)

технічної освіти в сучасних цифрових умовах та описати підходи до організації дистанційного навчання в закладі професійної освіти.

Основні результати. Дистанційне навчання в закладі професійної освіти може бути досить ефективним, особливо за умови відповідної підготовки викладачів і налагоджених систем комунікації. Технології дають змогу студентам отримувати доступ до уроків, матеріалів і завдань, не покидаючи дому. Це може бути особливо зручно для тих, хто має робочий графік або інші обставини, які ускладнюють регулярну присутність у навчальному закладі.

Однак важливо також враховувати, що дистанційне навчання потребує від студентів самодисципліни та відповідальності. Тож важливо, щоб програми дистанційного навчання були добре структурованими, а підтримка від викладачів була належним чином організованою. Крім того, важливо, щоб інфраструктура для дистанційного навчання була надійною і забезпечувала доступ до необхідних ресурсів для всіх студентів. Це може передбачати доступ до інтернету, комп'ютерів або інших пристроїв, а також програмного забезпечення для відеоконференцій та спільної роботи над проєктами.

Структура професійної компетентності майбутнього викладача закладу професійно-технічної освіти в умовах дистанційного навчання є комплексною і охоплює кілька ключових компонентів, які забезпечують ефективність викладацької діяльності та сприяють розвитку якісної освіти. Основні елементи такої структури можна виокремити в такі категорії:

1. Педагогічна компетентність:

- знання сучасних педагогічних теорій і методик;
- вміння планувати уроки, визначати їх цілі та завдання;
- навички ведення уроків, застосування різноманітних форм і методів навчання;
- вміння оцінювати навчальні досягнення студентів та адаптувати навчальний процес з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

2. Професійно-технічна компетентність:

- глибокі знання у своїй спеціальності, яку викладають у закладі;
- постійне оновлення знань, відповідність сучасним технологічним трендам;
- вміння застосовувати професійні знання в практичній діяльності та демонструвати їх на практиці.

3. Комунікативна компетентність:

- навички ефективної комунікації як зі студентами, так і з колегами;
- вміння розв'язувати конфлікти, створювати позитивний психологічний клімат у колективі й серед студентів;
- здатність мотивувати студентів, розвивати їхнє самостійне мислення та критичний підхід.

4. Інформаційна компетентність:

- уміння використовувати сучасні інформаційні технології для підготовки та проведення навчального процесу;
- знання основ електронного навчання, уміння створювати та використовувати електронні освітні ресурси.

5. Особистісна компетентність:

- емоційна стабільність, стресостійкість;
- розвинуті лідерські якості, уміння організувати роботу колективу;
- націленість на професійний розвиток, самоосвіта та підвищення кваліфікації.

6. Методична компетентність:

- вміння розробляти навчально-методичні матеріали, рекомендації та інструкції;
- навички організації навчального процесу з урахуванням сучасних методик і підходів;
- постійне оновлення методичних засобів і технік викладання.

Розвиток цих компетентностей допомагає викладачеві закладу професійно-технічної освіти ефективно організувати навчальний процес, забезпечувати високу якість освіти та сприяти професійному та особистісному розвитку студентів.

Висновки. Сучасний викладач професійної освіти в умовах дистанційного навчання – це фахівець, який працює в середовищі-онлайн та володіє специфічними навичками та особливостями. Він має бути добре ознайомлений з різноманітними цифровими інструментами, платформами для відеоконференцій, системами управління навчанням (LMS), програмами для створення відео- та аудіоматеріалів; вміти чітко та зрозуміло пояснювати матеріал через віртуальне середовище, враховуючи можливості віддалених студентів з різними рівнями технічної підготовки; структурувати та організувати навчальний процес в онлайн-середовищі, зокрема розклад занять, завдання для самостійної роботи, систему оцінювання; бути готовим до швидкої адаптації до змін, а саме впровадження нових технологій і методів навчання; вміти заохочувати студентів до активної участі в навчальному процесі, стимулювати їх до дослідження, самостійного мислення та співпраці; ефективно керувати своїм часом, раціоналізувати процес навчання та використовувати доступні інструменти для оптимізації роботи; співчувати та надавати підтримку студентам у віддаленому форматі, розуміючи їхні потреби та індивідуальні особливості.

